

STEJLEHØJEN

Besigtigelsesrapport

NÆM 2006:129; KUAS 2003-2122-1359

Næstved Museum 2006

STEJLEHØJEN

NÆM 2006:129

KUAS 2003-2122-1359

05.04.06; Mogenstrup Sogn, Hammer Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø)

Besigtigelsesrapport

Ved Næstved Museums besigtigelse 1·VI·2006 af markarealerne umiddelbart syd for Pederstrup op mod Lovvej kunne det konstateres, at Fladså Kommune i forbindelse med afgravning af tracéet til den kommende vej Stejlehøjen havde bortgravet et større antal kogestensgruber (godt 20 stk.) omkring en lavning.

I forbindelse med besigtigelsen forsøgte det at afrense de bevarede anlæg så godt som muligt og adskille disse fra ikke-forhistoriske og naturlige fyldskift på det afgravede areal. Efterfølgende blev de enkelte anlæg indmålt med håndholdt GPS, med den usikkerhed denne metode indebærer. LMK 110-120 angiver tracéegrænsen, hvoraf LMK 114-116 angiver forløbet af det fjernede markdige; LMK 121-126 indmåling af de landmålerudsatte træpæle St. 380, 400, 420, 440, 460 og 480 (landmålerplan med stationeringslinjens eksakte koordinater vedlagt) og LMK 127-152 de indmålte gruber (jf. plan; koordinatliste findes blandt originalmaterialet). Besigtigelsen blev udført af museumsassistent Kim Christoffersen og museumsinspektør Thomas Roland.

Forhistoriske anlæg

Anlæggene var vanskelige at erkende på den stærkt afgravede flade, der yderligere var blevet udvisket pga. megen nedbør. Markante runde og ovale fyldskifter med flademål fra ca. 50-100 cm og delvis med skørbrændte sten og trækul sås dog flere steder på fladen – enkelte af disse muligvis anlagt i række (jf. LMK 139, 140 og 142). Langt størstedelen af anlæggene var kun bevaret i 2-5 centimeters dybde, hvorfor nedgravningens karakter og oprindelige dybde ikke lod sig bestemme. For størstedelen af anlæggene syntes der tale om kogestensgruber/jordovne og ukarakteristiske gruber fra oldtiden – det sidste bekræftet af et enkelt fund af et skår af oldtidskarakter (x1) i en mere velbevaret grube (=LMK 127).

I området ved kogestensgruberne synes der tidligere at have været en lavning - muligvis har gruberne ligefrem været anlagt omkring et lille, tidligere vådområde. Forholdet var dog vanskeligt at bekræfte yderligere ved de givne forhold.

De forhistoriske anlæg syntes afgrænset indenfor de østligste ca. 40-50 m af vejtracéet, og i den nordlige del heraf. Trods eftersøgning længere mod vest kunne således ikke registreres anlæg. Undergrunden hér var dog også mere meleret end den forholdsvis homogene sandede lergrund der sås mod øst, hvorfor det var vanskelig at skelne evt. fyldskifter i den opkørte tilstand. Den vestlige del mod det tidligere dige (omr. ml. St. 380-460), havde endvidere flere steder karakter af tidligere at have henligget som vådbundsområde. Dette indtryk blev i øvrigt forstærket på strækningen vest for det tidligere markdige, hvor heller ingen anlæg blev iagttaget.

Diget mod vest (jf. LMK 114-116) – formentlig et udskiftningsdige – var i øvrigt blevet fuldstændig gennemskåret og bortgravet i tracébredden og grøften på den østlige side oprenset til undergrund.

Fundet af en klynge af kogestensgruber er særlig interessant på dette sted, da det ligger kun godt 450 m fra den arkæologiske lokalitet ”Brinken I”, hvor Næstved Museum i vinteren 2005 har udgravet fem parallelle rækker af kogestensgruber C-14 dateret til mellem 2760-2530 BP, dvs. slutningen af yngre bronzealder (jf. NÆM 2004:122A, KUAS 2003-2122-0700; sb. 050401-45).

For at nærme sig en forståelse af kogestensgrubernes funktion etc. vil det være væsentligt at vide, om de mere spredte forekomster ved vejbyggeriet er samtidige med de ordnede rækker sydøst for. Da anlæggene imidlertid var stærkt ødelagt af anlægsarbejdet og efterfølgende regn var mulighederne for at indsamle sikkert daterende materiale yderst beskedent, idet fundmaterialet indskrænkede sig til det nævnte, ukarakteristiske oldtidskår og en større dyreknogle fra samme grube, der desværre ikke entydigt kunne bestemmes som kogestensgrube (x1; LMK 127). En C-14 datering af knoglestykket fra denne grube er imidlertid den eneste reelle mulighed for muligvis at nærme sig en datering af det ødelagte kompleks, om ellers alle anlæggene i området kan anses for samtidige. Fladså Kommune har indvilget i at betale for en sådan C-14 datering, og resultatet vil, når det fremkommer, blive vedlagt sagen.

Konklusion

Det må beklages, at de mange kogestensgruber blev bortgravet uden det var muligt at udføre egentlige arkæologiske undersøgelser af de forhistoriske anlæg, i særdeleshed da det måske netop hér ville være muligt at se en sammenhæng mellem de tilsyneladende mere tilfældigt anlagte kogestensgruber ved lavningen og de regulerede rækker af tilsvarende anlæg på den tidligere undersøgte lokalitet.

Det fremgår af landmålerplanen, at vejtilkoblingen mod Lovvej skal udgøres af en rundkørsel. Ifald etableringen af denne vil medføre yderligere afgravninger på arealet, er det vigtigt, at Næstved Museum adviseres og får mulighed for at udføre en egentlig udgravning af de formodede forhistoriske anlæg udenfor de nu afrømmede område.